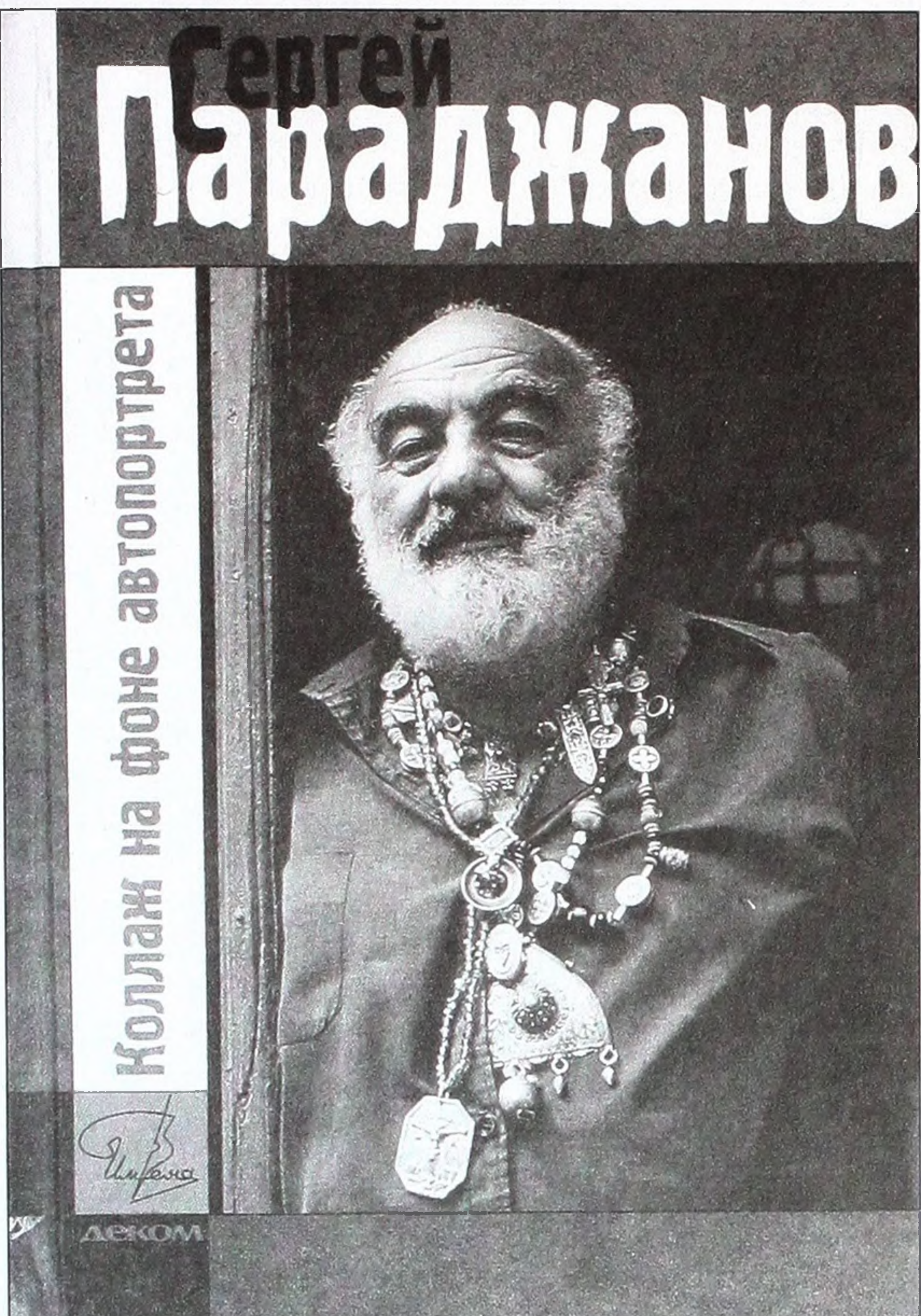

ЖИТТЯ — ГРА

Лариса Іванишина

**КОЛЛАЖ НА ФОНЕ АВТОПОРТРЕТА.
ЖИЗНЬ — ИГРА.**

Автор ідеї, передмови, коментарів і упорядник
Кора Церетелі. Нижній Новгород, «ДЕКОМ», 2005.

і не загальними фразами, а змальовують конкретні випадки, події, казуси, розігрування, які так любив герой книжки. Щодо проявів безмежної фантазії в житті найбільше історій у його тбіліських колег та знайомих, в тому числі родичів Сергія Йосиповича.

Параджанов був людиною світу, умів з усіма порозумітися і з не меншим успіхом поскардити. Його неспокійний характер вихлюпувався через край — всі, хто його знав, неодмінно підкреслюють його нескінченну режисуру не тільки на зйомках, а й у повсякденному житті. Якщо бути точним, то повсякденності не було, було постійне свято, що оберталось спектаклем, клоунадою, чим завгодно. Кора Церетелі, наприклад, згадуючи свою поїздку з Параджановим до Стамбула на кінофестиваль, розповідає, як вони ходили по стамбульському базару і як натхненно Параджанов торгувався з продавцями антикваріату і, виторгувавши оптимальну суму, велів відкласти товар, за яким він прийде пізніше, як тільки йому передасть гроші Сен-Лоран і Франсуаза Саган. Звичайно ж, прийти він не міг, бо грошей не було, а коли Кора Церетелі запитала: «Цікаво, на які гроші ти збираєшся купувати відкладені для тебе скарби? Який стосунок все це має до дійсності?», подивився довгим здивованим поглядом на неї і сказав: «Дійсність треба вміти домислити. Інакше жити нецікаво».

І ще одна причина, чому виникла ця книжка. Як пише Кора Церетелі, на численних параджановських сайтах в Інтернеті розвелось багато дурниць і домислів, яких би не змогли вигадати й сотні мюнхаузенів, не менше неблиць довкола відомих фактів його біографії. «Після його смерті люди, які ніколи не бачили його, продовжують грати в «параджаніану». Грають у міру своїх можливостей і смаку. Що з того, що вони незграбно і не в такт підстрибують на місці, не чуючи вишуканих параджановських мелодій?» «Світ параджановського інобуття, — пише далі Кора Церетелі, — продовжує плавання по різних країнах і континентах. Але з кожним роком дедалі менше на цьому кораблі живих учасників його карнавалу, рідшають ряди справжніх його прихильників і гідних партнерів», тому «корабель втрачає свої прекрасні обриси». Зрозуміло, чому так хотіла упорядник донести до читача особливу, неповторну інтонацію та емоційність параджановської, не завжди правильної мови, щоб міг він почути живий голос самого Маестро. Книжка дуже цінна як результат копіткої роботи дослідника, а також тому, що зроблена з любов'ю.

Відомо, що Сергій Параджанов творив колажі. У цій же «техніці» виконана й книжка «Коллаж на тлі автопортрета». Більше сорока авторів написали спогади про нього, а грузинський кінознавець Кора Церетелі уклала їх у сім розділів, доповнивши їх хронікою життя і творчості Сергія Параджанова і покажчиком імен і назв. До колажу додається і голос Параджанова, чий розповіді, наприклад, «Як я спав на портреті Сталіна», «Як я торгував очима» та багато інших скидаються більше на анекдоти, аніж на правду, але в цьому їх чарівність. Саме визначення розділів — гра перша, гра друга і т.д. Назви промовисті: «Людина-свято», «Король блазнів», «Краса — моя хвороба», «Прекрасний, але нестерпний», «Дійсність треба вміти домислити», «Це — замогилля», «Третє око». Побудовані вони в хронологічній послідовності. Імена тих, хто згадує, представляють розмаїття людей, з якими спілкувався Параджанов, включаючи колишніх в'язнів, з якими він відбував строк. Серед авторів — Тоніно Гуерра, Белла Ахмадуліна, Георгій Шенгелая, Георгій Якутович, Юрій Ілленко, Володимир Наумов, Майя Плісецька, Лариса Кадочникова, Алла Демидова, Софіко Чаурелі, й що дуже приємно — говорять вони насамперед про Параджанова,